

Vēstule Morbergiem

(15.09.2008.)

Labdien, godājamais Kristap un cienījamā Auguste Morbergi (i)!

Vai atceraties savu mīlo vasarnīcu Jūrmalā, Edinburgas, tagad Dzintaru, prospektā 52/54, ko Jūs, Morberģa kungs, 1928. gadā novēlējāt Latvijas Universitātei? Vasarnīcas un dārza veidošanu Jūs uzsācāt 1880. gadu vidū, neapbūvētā priežu mežā un mantojumā atstājāt neparasti romantisku vasaras mājokli zaļojoša dārza vidū. Paldies par dāsnumu un cēlsirdību!

Padomju vara Jūsu īpašumu nacionalizēja, un tas kļuva par Maksima Gorkija vārdā nosauktu vissavienības sanatoriju. Tomēr mājas iedzīve un vecie ieradumi palika, rudenos to ieziemoja, nesa pagrabos pārziemot stādus, bet vasarās vāca ogas, lai taisītu mājas vīnu. Tad 1960. gadā uz vietējo priekšnieku mājām pārcēlās dārza(ii) un mājas mēbeles, grāmatas, gleznas un mākslas priekšmeti. Arī bez visa tā vasarnīcas ēku tomēr atzina par valsts nozīmes kultūras pieminekli. 1970. gadā siltumnīcas un augļu dārza vietā uzcēla silikātķieģeļu kopmītņi.

Latvijas valsts atjaunošanu vasarnīca piedzīvoja cerībā uz izdzīvošanu. Pirms sešiem gadiem LU sāka domāt par šī mantojuma atjaunošanas nepieciešamību: viss tika uzmērīts, inventarizēts, gatavotas atjaunošanas skices. Mērķis - atjaunot vasarnīcu un kopmītnes vietā izveidot viesnīcu. Arhitekta Ilze Lapiņa izstrādāja lielisku diplomdarbu, diemžēl finansējumu piešķīra tikai vēsturiskajām ēkām. Teļš palika bez barotājas gov. Restaurācijas projekts 2007. gadā(iii) tika uzsākts ēkās ar cauriem jumtiem, piemirkušiem pagrabiem, aizbūvētām lodžijām. Darāmā bija ļoti daudz, bet, pats galvenais, atklājās daudz saglabājamo Jūsu laika lietu. Varbūt tāpēc, ka Jūs, Kristap, bijāt pieredzējis būvnieks, arhitektūras un būvmākslas teicams pārzinātājs un prasīgs saimnieks? Varbūt tas bija Jūsu gars, kas šo lolojumu sargāja no ļauna?

Tāpat kā pirms gadu desmitiem, dārza dziļumā joprojām uzmanību piesaista neparastā vasarnīca, un tikai pēc tam ieraugām citas ēkas. No meža puses atsedzas viduslaiku pils miniatūrā ar aizsargmūri, torņiem! Jūsu vasarnīcas vēsturiskais ansamblis nenoliedzami ir izcils retums ne tikai Latvijā. Tieši retums, varbūt ne tik daudz arhitektūras šedevrs. Neparasti, ka šī vasarnīca sastāv no vairākām, stilistiski vienotām ēkām, katra domāta savai vajadzībai. Latvijā ir gana daudz neogotiskās arhitektūras paraugu, daži pat koka, tomēr otra tik ekstravaganta koka neogotikas brīnuma gan mums nav. Ja ņemam vērā, ka šis relikts ir ar metāla virsapdari, gluži labi saglabājies, ar desmitiem oriģinālu detaļu un interjeriem, tad varam runāt par unikālu raritāti. Cerēsim, ka reiz apstiprināsies mūsu hipotēze, ka šī ir vienīgā šāda veida ēka pasaulē (iv).

VASARNĪCA, liekas, celta ap 1880. gadu vidū kā brīvēstāvoša divstāvu ēka ar mūra puspagrabu reljefā. Ēkas apjoma kompozīcija ir brīva, vertikālo akcentu izvietojums - dekoratīvs. Varbūt iecere radusies no neogotiskās Bābelsbergas pils arhitektūras Potsdamā (v) (Morberga kungs, vai varētu būt tā, ka vācu arhitektūras meistars Karls Šinkels bija viens no Jūsu iedvesmotājiem? Vismaz mums tā liekas.). Sākotnēji ēkas telpisko kodolu veidoja 6 ar krāsnīm apsildāmas telpas (ap vienīgo ēkas mūra skursteni) un lodžija katrā stāvā. Vairākas telpas un apjuntas terases, ūdens tornis, pirmā stāva lodžijas vitrāžu alkovs, augu paviljons, stallis ir piebūvēti vēlāk, harmoniski turpinot apjoma un fasāžu neogotiskās arhitektūras vienotību.

Fasādes dēļu apdare ap gadsimtu miju (vi) apšūta ar dzelzs skārda loksniem (vii) (kāpēc tas tika darīts, mums nav skaidrs joprojām), kas laika gaitā krāsotas arī baltas (laikam noskatījāt, ceļojot pa Eiropu, piemēram, Vācijas un Austroungārijas historisma pilīs?), bet visilgstošāk tās bijušas vēsi zaļas, savukārt logi un durvis krāsoti, āderējot gaiša ozola kolorītā.

Pateicoties pārdomātai ārsienu konstrukcijai (cepuri nost, Meistar Morberg!) ar divām gaisa šķirkārtām, no tām viena (7 cm) pildīta ar korķa smalknes izolāciju, metāla apdare un koka ārsienu konstrukcijas saglabājušās labi. Mūsdienu būvinžinieriem tik laba nama saglabātība bija pārsteigums tieši tāpat kā skārda zvīņas uz fasādes, avangardiskie čuguna cauruļu dūmeņi pie vēlāk izbūvētajām krāsnīm, priežu skuju un korķa siltumizolācija, zibensaizsardzība, ūdensvads, ūdenstornis (viii) un ūdens rezervuāri, lietusūdens savākšanas akvedukts, asfalta grīdu segumi un daudz citu industrializācijas laikmeta retumu. Gribējās saglabāt arī neparasto asfalta un zāgskaidu - kaļķa un lineļlas kompozīcijas grīdas abās otrā stāva terasēs, bet tomēr nācās ņemt nost, lai nosiltinātu ar korķi pirmā stāva pārsegumu. Ēkas daļai rietumu galā pamatiem ir šūnakmens apdare, kas sākotnēji bijusi aprīkota kā avota kaskāde - ūdens tērcīte esot tecējusi lejup pa nosūnojušiem akmeņiem kā Staburagā.

Tik liela logu (dzīvojamā mājā vien atradām ap 10 dažādu logu veidu!) daudzveidība arī šodien liecina par saimnieka sevišķu taupīgumu, jo laikam izmantojāt savā vasaras rezidencē pāri palikušos būvgaldniecības izstrādājumus no Rīgas būvēm. Arī tāpēc, ka ēka tapusi pa vairākiem lāgiem, bet to nejut kā traucēkli arhitektūrai. Joprojām divu telpu logos ir puķainas historisma stila vitrāžas, visas rūpīgi restaurētas. Saglabāti visi pirmā un otrā stāva oriģinālie logi, arī jūsu liktie stikli. Gan logi, gan durvis krāsoti āderējot(ix). Pagraba logi un durvis gan bija pagalam iztrupējušix, nācās nomainīt pret kopijām.

Pārsteidza atklājums, ka pirmā stāva viesistabas lielā, gotiska smailloka vērtne (!) saglabājusies no vasarnīcas celšanas laika ar visu vienlaidu stiklu (xi), rollo žalūziju un mehānismiem! Šķiet, ka Jūs, Morberga kungs, esat pirmais, kas Latvijā sācis logiem lietot lielus vienlaidu stiklojumus, tādi ir arī Jūsu dzīvoklim Basteja bulvārī.

Pārsteidza atklājums, ka pirmā stāva viesistabas lielā, gotiska smailloka vērtne (!) saglabājusies no

Mājā saglabātas visas krāsnis. Piecas ir greznas majolikas podiņu krāsnis, darinātas Rīgā, pie „Zelm & Boehm”. Restaurētas (demonētētas, uzmūrētas no jauna, restaurēti zudumi, tonālā retuša un labojumi ar auksto glazūru) gan greznās, gan vienkāršās - terakotas podiņu krāsnis, bet turpmāk tās sildīs ar elektrību, nevis malku(xii). Ilgāk kalpos un arī nebūs jābaidās par ugunsdrošību. Jā, lielajā viesistabā ar griestu gleznu (neviens netiek gudrs, kas tas par gleznotāju Rīgā, uzvārdā Hogarts, kas 1893. gadā to gleznojis), kur sienas paneļos bija atstāta vieta kamīnam, tagad ir īsts čuguna lējuma kamīns no Vācijas. Centāmiēs arī pēc iespējas saglabāt grīdas - restaurēti 3 oriģinālie parketi, 6 dēļu un 3 cementa flīžu grīdas. Arī koka kāpnes un betona pakāpienus.

Kas vēl? Saglabāti jūsu laika interjeri(xiii0. Mēs savācām lielu mājā izmantoto tapešu fragmentu kolekciju. Jūsu māja bijusi īsti vasarīga - visur puķainas dažādu stilu, ornamentu, krāsu tapetes, tapetes, tapetes. Ilgi meklējām līdzīgas (nē, nebraukājām, tagad to var darīt internetā. Tas ir līdzīgs jūsu laika telegrāfam, tikai zibenīgi ātrs, krāsains, rāda bildes un ir visur). Nebija viegli, jo reti kur pasaulē drukā to pašu, ko pirms simts gadiem. Mode un stils mainās ātri...Tomēr atradām tādas, kas arī jums būtu patikušas un rada līdzīgas noskaņas kā toreiz, „Villā Mohrberg”. Tapetes gādāja no Anglijas (varbūt tikāt redzējuši - tās ir virtuozā Viljama Morrisa 1880. gadā zīmētās, “Arts & Crafts” stilā, ko briti un kanādieši ražo joprojām). Ir arī no Zviedrijas un Amerikas. Viesistabas greznais interjers tā 19. gs. beigu variantā atjaunots pilnībā. Par sākotnējo, 1880. gadu interjeru tikām skaidrībā pēc tam, kad noņēmām ozolkoka sienu paneļus, zem kuriem vēl glabājas skaistās roku darba paneļa tapetes. Restaurēta arī Hogarta griestu glezna, kurā Mozus ved Izraēla tautu uz apsolīto zemi. (Kāpēc tieši šis sižets?). Daudzi ir pārsteigti par gleznotajiem debesjuma griestiem ar mākoņiem un putniņiem, kad uzzina, ka arī tās ir tapetes, vien no rokas zīmētās bezdelīgas vēlāk pielīmētas. Interesanti, ka Amerikā šādas “debešķīgas” tapetes joprojām ir cieņā!

Darbs ar interjeriem nebija viegls, jo strādājām laika deficītā un, ja nebūtu būvuzņēmēja Viļņa Gavara vāciskās precizitātes un angļu miera... Jā, brīžiem bija grūti ielīst Jūsu gaumē, un tad es teicu - Tu netaisi sev, domā par Morbergiem! Atjaunotas ne tikai greznās, bet arī abas mazītiņās pirmā stāva mazmājiņas ar krāsotām dēļu starpsienām, kuras ieguva karalienes Viktorijas stila angļu podus un izlietnes. Praktiski bez izmaiņām saglabāta virtuves telpa pagrabā.

Bija savādi domāt par jūsu guļamistabu: kāda tā bijusi, kur jūs gulējāt, kā redzējāt saulrietu logā. Kā runājāt petrolejas lampas gaismā, kā redzējāt zeltītās griestu līstes mirdzam. Būtu

vairāk laika un naudas, mēs būtu pasūtījuši tieši tādu tapešu kopijas, kādas bija pašas pirmās - tumši zaļas, “Paisley” stilā, toņos pieskaņotas pie tumši zilganzaļajām durvīm un logiem. Bet - nācās iztikt ar “W. Morris” tapetēm un āderējumu uz koka, ko atradām kā otro krāsojumu šajā istabā.

Mājas skārdotās fasādes ir restaurētas - simtiem ielāpu! Pēc attīrīšanas metāls(xiv) tika apstrādāts ar konservantu, grunts krāsu un īpašu vairākslāņu krāsojuma tehniku, kas rada patinēta vara iespaidu. Tā bija mūsu pārliecība, ka, izvēloties mājai zaļu krāsu, gribējāt, lai tā izskatās kā zaļvara pils(xv), jo kāda gan diža jēga tādu greznu rotaslietu krāsot zaļu ar domu, lai tā izskatītos prasta kā krāsots bleķis. Un Jūsu pils tagad ir sūbējuša(xvi) vara zaļumā, turklāt tikpat sen, kā bija.

AUGU PAVILJONS - 19. gs. pašās beigās celta, neogotiska astoņstūru ķieģeļu mūra celtne ar lieliem vienlaidu stikla logiem(xvii), virsgaismu. Tā būvēta kā brīvstāvošs apjoms, kas atradies starp siltumnīcu un dzīvojamo ēku, ar kuru to savieno ažūra galerija. Ēka, visticamāk, izmantota sevišķi eksotiskiem augiem. Pagrabā atradies gaisa apsildes krāsns, bet pirmā stāva grīdā - atvere siltā gaisa pieplūdei. Uz grīdas firmā „Carl Nevermann” (Rīga) ražotas polihromas cementa flīzes ar sarkanām rozītēm, ko bijām spiesti noņemt un pie Ģirta Ādmiņa pasūtīt kopijas. Atklājām, ka sienu apdare 1,5 m augstumā sākotnēji bijusi ar uzgleznotām krāsainām flīzēm, bet augstāk krāsojums imitējis gaišu marmoru ar sārtu dzīslojumu.

Fasādes prasīja daudz darba, jo plaisas bija pamatīgas - mūrī iebūvētās metāla sliedes darījušas savu. Nu paviljons ir gaišs un saulains kā senāk. Jāgaida, kad atgriezīsies orhidejas.

GALERIJA ir tiltiņš starp dzīvojamo ēku un augu paviljonu. Sievišķīgi koķets, dekoltēts, filigrānām metāla mardziņām, koka jumtiņu ar ozolkoka koloniņām. Zem spārēm smieklīgi, kokā griezti ērgļēni un gulbēni - patiesībā tāpat atbilst mājas stilam, kur aiz katra stūra slēpjas kāds pārsteigums. Galerijas betona ietvju plātņu grīda balstīta uz cara impērijas laika sliedēm (no kurienes tās nāk ar krievu burtiem KŽD?).

Zudušās SILTUMNĪCAS atlikušo fragmentu atjaunošana plānota nākamajā etapā. Naudas visam nepietika, un šī daļa drīzāk pieder pie iecerētās viesnīcas. STALLIM, ko paredzēts iekļaut viesnīcā kā konferenču zāli, šī projekta ietvaros uzbūvēja jumtu, restaurēja fasādi. Kas īsti bija VĪNA PAGRABS? Īpatna māja, par kuras funkciju varam vien minēt. Mūsu lietotais apzīmējums ir tikai pieņēmums. Pagrabs ir neliela telpa, ko sedz cilindriska ķieģeļu velve, virs kuras ierīkoti tunelveida kanāli, no tiem katrs segts ar atsevišķu velvīti. Kanāliem nodrošināja gaisa apmaiņu ar regulējamiem aizvērtniem abās ēkas fasādēs, kas, savukārt, līdzēja uzturēt pagraba telpā vienmērīgu mikroklimatu. Pagrabs saglabāts bez izmaiņām kā cieņas apliecinājums Jūsu, Meistar Kristap, izcilajai būvmākslas tehnisko iespēju izpratnei!

Padomju laikā populārais krodziņš BALZAMA BĀRS - vēl viena vasarnīcas detaļa, ko aizguvāt no romantiskajiem dārziem. Velvētais pagrabs ar sākotnēji izbūvētām trim stiklotām virsgaismām ir vēl viens līdz galam nenoskaidrots Morbergu vasarnīcas noslēpums. Vai tur audzēti šampinjonī? Pagrabs dārzā būvēts kā romantiskas pilsdrupas ar pussagruvušiem tornīšiem, kur veicām pamatīgus mūru konservācijas (xviii) darbus. Tagad tur glabāsies dārza piederumi.

KALPOTĀJU MĀJA, ko ap 1905. gadu nopirkāt no saviem kaimiņiem kopā ar zemes gabalu. Tur jau atradās pasen būvēta guļplanku vasarnīca. Pēc nopirkšanas Jūs to nedaudz pārbūvējāt, pielāgojot kalpotāju dzīvokļiem. Mēs salabojām(xix) visas jumta un guļbūves koka konstrukcijas, bet uz jumta likām to pašu, ko Jūs, - papi (ruberoīdu). Fasādes krāsojām ar lineļlas krāsu.

NAMIŅŠ PIE VĀRTIEM AR ZIRGA GALVU, ko mēs saucam par sarga māju un ceram, ka liela aplamība tā nav, bija galīgi iztrupējisxx. Mēs to bijām uzmērījuši, pa dēlim nojaukuši un pusotrā mēnesī uzcēluši no jauna tieši tādu pašu. Jumtu gan par siļķes tiesu pacēlām augstāk, lai bēniņus varētu izmantot. Bet to neviens nezina, un arī Jūs nevienam nesakiet. Ir domāts, ka te dzīvos vasarnīcas sētnieks un sargātājs.

Stilīgais žogs ar vārtiem atjaunots aptuveni $\frac{3}{4}$ garuma, bet atlikusī daļa atjaunojama nākamajā, viesnīcas būvniecības posmā. Oriģinālā neogotiskā metāla žoga stabi un posmi pie zemes bija tā izrūsējuši, ka tas tika taisīts no jauna kā autentiska kopija. Oriģinālie stila vārtu portāli un vērtnes saglabāti un restaurēti.

DĀRZS bija pārsteigums. Neviens nezināja, cik un kas palicis pāri no jūsu lolojuma - daļa stādījumu pārauguši, citi nosaluši un iznīkuši, kāds kaut ko iestādījis no jauna. Mums bija lieliski dārznieki, kas gribēja un spēja jūsu dārzu saprast un turpināt. Paies daži gadi, un Morbergu dārzs būs visas Jūrmalas lepnums, jo otra tāda (xxi) nav pat Rīgā. Tas īsumā būtu viss, ko varam tik īsā vēstulē uzrakstīt. Gribu vēl pateikt, ka mēs ļoti centāties visu paveikt tā, lai nedarītu pāri šai vietai un Jums, jo tā ir un paliks Jūsu vasarnīca.

Sirsnībā no jums abiem atvadoties un cerot uz atbildi! Kādreiz.

Jūsu **Pēteris Blūms**, arhitekts, un visi, kas šim namam savu roku un sirdi klāt likuši.

P.S. Morbergu vasarnīcas ansambļa restaurācija tika veikta LU un LU Nekustamo īpašumu aģentūras vadībā, vadītāja Laimdota Šnīdere, ar ERAF, LV un LU finansējumu. Atbalsts: Izglītības un zinātnes ministrija, Finanšu ministrija, Kultūras ministrija. Būvniecības ģenerālais uzņēmējs - SIA „Gavars”, projekta vadītājs Vilnis Gavars, darbu vadītājs Aldis Gavars. Ansambļa restaurācijas būvprojektu izstrādāja SIA “Konvents” un SIA “Ināras Caunītes birojs”, projekta vadītājs Pēteris BLŪMS, arhitekte Ināra CAUNĪTE, būvinženieris Andrejs Barbars, tehn. Andris Caunītis (sen.), tehn. Andris Caunītis (jun.), stud. ing. Ilmārs Andrejevs, stud. arh. Baiba Rutkovska. Interjers - SIA “LDU/Kroks”, Ināra Cine, Dace Ģīne. Dārza atjaunošana - SIA “Ainavists”, Mārtiņš Šternbergs, Ingūna Stankeviča. Elektrotīkli - SIA “Jura Kalniņa inženieru birojs”, Juris Kalniņš, Ilze Vāvere. Ūdensapgādes un gāzes daļa - SIA “Intra projektēšanas birojs”, Nataļja Jerjomina, Ilona Medne. Būvģaldniecība - SIA “Gavars”, ZS “Galdnieki” - Ojārs Grāvis. Vitražu restaurācija - SIA “Biķeru vitražas”, Ausma Gūtmane. Metāla restaurācija - SIA “Gusevs”, Jurijs un Sergejs Gusevi. Tapešu restaurācija - Ārija Ubarste. Monumentālās glezniecības restaurācija - Lolita Lipska. Būvģaldniecības dekoratīvais krāsojums (āderējums) - Gunārs Gulbis. Daiļkrāsošanas darbi - Dace Saulīte, Ingūna Hincenberga. Tapešu meistare - Ilze Sidauga. Metāla fasādes krāsojums faux finis tehnikā - Andrejs Rītiņš (Kanāda). Māla keramikas un majolikas krāšņu restaurācija - SIA “Dzirnkalns”, Arvīds Zīrnis, Ojārs Grāvis. Polihromo grīdas flīžu kopijas - SIA “Pamats”, Ģirts Ādminis, Rourijs Poišs. Projekts, realizācija -

Izsakām sirsnīgu pateicību Jūrmalas būvvaldei par atbalstu un koleģiālu palīdzību!

(i) Kristaps Morbergs (1844-1928), latviešu būvuzņēmējs, filantrops, visu laiku lielākais Latvijas Universitātes mecenāts. Novēlējis LU nekustamos īpašumus, tostarp arī Augustes Morbergas (1865-1941) vasarnīcu - botānisko dārzu.

(ii) Par to, ka dārzs bijis ar neparastu priekšmetisko iekārtojumu, liecina atmiņas par vardēm, ko pats Morbergs esot pircis un laidis dīķī, un keramikas vardēm, kas pa vasaru liktas ap dīķi dēļ saimnieka vājības uz vardēm un to kurkstēšanu.

(iii) Finansējumu nodrošināja ERAF, LU un valsts. Līgums par projekta realizāciju starp LU un SIA „Gavars” tika noslēgts 2007. gada jūlijā, objekts pieņemts ekspluatācijā 2008. gada augustā.

(iv) Par unikālu var uzskatīt 19. gs. 80. gados celtu neogotisku koka stāvbūvi ar autentisku (bet ne sākotnēju) dzelzs skārda plākšņu virsapdari. Kolēģi Baltijas un Skandināvijas zemēs nezina neko līdzīgu.

(v) Neogotiskā Bābelsbergas pils Berlīnes priekšpilsētā Potsdamā celta divos etapos laikā no 1835. līdz 1849. gadam, autori K. F. Šinkels, L. Persiuss, J.H. Štraks. Morberga privātās bibliotēkas grāmata par Šinkela daiļradi ar ēku projektiem atrodas VKPAI PDC.

(vi) Atradumi objektā ļauj uzskatīt, ka zaļais salons pirmajā stāvā piebūvēts 1903. gadā, kad sākotnējās vasarnīcas fasādes jau bijušas apšūtas ar skārdu.

(vii) Skārda apdares iemesls uz koka vasarnīcas dēļu fasādes ir leģendām apvīts. Hipotēzes par skārda izcelsmi netiek saistītas ar britu inženieri H. R. Palmeru, kas 1828. gadā atklāja gofrētā skārda konstruktīvās priekšrocības un vēlāk izstrādāja dzelzs karkasa ēku ar dzelzs lokšņu fasādēm prototipus tirgum. Maza ticamība ir iespējai, ka Morbergs ideju aizņēmis no neogotiskās Daugavpils dzelzs kapelas (kopš 1904. gada Jersikā), ko 1866. gadā atveda no Odesas, kur tā esot uzbūvēta 19. gs. 1. pusē (?). Mūsu versijas: Estētiskā - Morbergu neapmierināja gotiskās arhitektūras interpretācija dēļu fasādē, kas sevi „nodeva” ar horizontālo šuvju rakstu. Tehniskā - vētru laikā mājai pūta cauri, jo siltumizolācijas visās sienās un pārsegumos nebija, tā radās

pakāpeniski. Psiholoģiskā - Morbergs gribēja izdarīt ko tādu, kā nebūtu nevienam, un pārbaudīt kādu no savām tehniskajām idejām.

(viii) Iespējams, ka šis ūdenstornis bija domāts mājas apgādei ar lietussūdeni, kas tika uzkrāts betona tvertnēs pagrabā. Ne akas, ne urbuma ūdeni lietot nevarēja, jo tas Dzintaros ir ļoti „dzelžains” un bojā santehniku.

(ix) Āderēšana ir koka dekoratīvi imitējošas krāsošanas tehnika, kas Latvijā lietota kopš 17. gadsimta un padara virsmas grūti datējamas. 19. gs. 2. pusē āderēja grīdas, griestus, sienas paneļus, logus, durvis un mēbeles, radot ilūziju par cēlkokiem, intarsijām un inkrustācijām.

(x) Āderēšana ir koka dekoratīvi imitējošas krāsošanas tehnika, kas Latvijā lietota kopš 17. gadsimta un padara virsmas grūti datējamas. 19. gs. 2. pusē āderēja grīdas, griestus, sienas paneļus, logus, durvis un mēbeles, radot ilūziju par cēlkokiem, intarsijām un inkrustācijām.

(xi) Stikla biezums apmēram 12 mm, izmēri 2600 x 2400 mm.

(xii) Domājot par mājas ugunsdrošību, cilvēka analfabētismu malkas apkures jautājumos un nepieciešamību krāsnīm starot siltumu, restaurēto krāšņu kodols veidots monolīts, tajā iestrādājot DEVI sildvadus ar termostatu. Maksimālā krāsns temperatūra iespējama ap 50 0 C. Vajadzīgo siltumu nodrošina centrālapkure ar aptuveni 6 dažādiem apsildes piederumiem.

(xiii) Ar “interjeriem” šajā gadījumā mēs saprotam telpu arhitektonisko veidolu un dekoratīvo apdari, bez mēbelēm un cita inventāra.

(xiv) Skārds oriģinālā pirms uzstrādes fasādei abpusēji krāsots ar svina mīniju. Restaurācijai lietots Vācijā ražots titāncinks, kas vislabāk piemērots dzelzs skārda apdares restaurācijai, jo, liekot ielāpus, ir ļoti plastisks un neprasa pretrūsas apstrādi.

(xv) Zaļvara tonis tika izvēlēts, pamatojoties uz to, ka vēsi zaļā tonī fasādes krāsotas, domājams, kopš 1903. gada līdz pat Otrajam pasaules karam. Bēstīgos toņos to, galīgi aprūsējušu, nokrāsoja 1950. gados.

(xvi) Sūbējums ir patina, kas rodas uz jebkurām virsmām. Patinēšanu lieto daudzās restaurācijas nozarēs, arī arhitektūrā. Mēs strādājām ar vienkāršu vecu bleķi, bet patinējām kā īstu senlietu.

(xvii) Pētot 20. gs. pastkarti, atklājās, ka logi bijuši ar vienlaidu stiklojumu. Spraišļotie logi ir vēlākas izcelsmes.

(xviii) Pagraba līmeniskais jumts bijis segts ar asfaltu, bet ūdens noteču lāseņi - ar cementa javā pielīmētām stikla joslām. Tā kā šis segums sevi nebija attaisnojis, stikla vietā tika iestrādātas polimērbetona plāksnītes.

(xix) Projekts paredzēja ēkas rekonstrukciju, kas bija jāatceļ sakarā ar nesaskaņām starp īrniekiem un LU.

(xx) Neogotiskais namiņš ticis 3 reizes paplašināts, 2 reizes dedzis, ar pilnībā iztrupējušu grīdu un spāru galiem. Tur patiešām nebija, ko atjaunot. Oriģināli palika pamati un jumta čukura dekors.

(xxi) Morbergu dārzs, šķiet, ir pirmais Jūrmalas dārzs, kur gandrīz pilnībā atjaunots celiņu tīkls. Tas kļuva iespējams, pateicoties zemē stiprinātām dzelzs sloksnēm gar celiņiem. Saglabājies ne tikai celiņu tīkls, bet arī kāpnes, atbalsta sienas, terases, dīķa vieta, daļa augu un divi oriģināli dārza galdiņi, ko saimnieks salicis no pulēta granīta diska uz iebetonētām liela diametra šamota caurulēm. Jūs taču zināt, kur tādas lietoja toreiz?

LATVIJAS ARCHITEKTŪRA" 1. BURTNĪCA

http://www.abc.lv/index.php?template=abc_raksts&article=morbergs